

Procesų prieš tyrimą svarba laboratorinei diagnostikai

The importance of preanalytical phase processes for laboratory diagnostics

Živilė Jacikė^{1,2}

¹ VŠĮ Kauno miesto poliklinikos laboratorija

Laboratory of the Public Institution Kaunas City Polyclinic

² Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Kardiologijos instituto, Molekulinės kardiologijos laboratorija

Lithuanian University of Health Sciences, Institute of Cardiology, Laboratory of Molecular Cardiology

El. paštas: zivile.jacike@kaunopoliklinika.lt

Šiuo metu galiojančiame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakyme nustatyta, jog apie 70 proc. objektyvios informacijos apie paciento būklę gaunama vadovaujantis laboratorinių tyrimų duomenimis, tuo pačiu apie 60-70 proc. klinikinių sprendimų gydytojai priima įvertinę laboratorinių tyrimų rezultatus. Apie 26 proc. ikianalizinio etapo (arba „procesų prieš tyrimą“) klaidų gali sukelti tiesioginę žalą pacientui ir sudaryti nuo 0,3 iki 1,2 proc. metinių įstaigos veiklos išlaidų. Būtinai nuolatinis procesų prieš tyrimą stebėjimas ir analizė remiantis sudaromomis *Pareto* diagramomis – atliekami veiksmai su nustatytomis dažniausiomis 20 proc. laboratorijos ikianalizinio etapo klaidų, tokiu būdu pasiekama 80 proc. rezultatų gerinant procesus prieš tyrimą.

Pritaikant LEAN metodologijos sprendimus, galima optimizuoti procedūrinio kabineto procesus ir sumažinti pasitaikančias ikianalizes neatitiktis – vien darbo proceso stebėjimas, priemonių optimalus išdėstymas turi teigiamą poveikį. Tačiau ne tik ISO standartų taikymas rekomenduojamas – pacientų švietimas, pasiruošimo tyrimams informacijos pateikimas aiškiu, argumentuotu formatu – tai dalis kokybiškos procedūros prieš tyrimų atlikimą dalis.

Remiantis publikacijomis, nustatyta, kad laboratorinio ištyrimo proceso metu vidutiniškai „dingsta“ 1 iš 1 466 mėginių. Siekiant surasti „dingusį“ mėginį vidutiniškai sugaištama 11,7 valandos, o išsiaiškinti, kad mėginys dingo ir negali būti surastas – 18,5

valandos. Atitinkamai nustatyta dingusio ir rasto mėginio kaina – 365,14 eurų, o dingusio mėginio, kurio rasti nepavyko – 531,19 eurų. Poliklinikoje per metus ištiriama 599 890 mėginių, todėl tikėtina, kad prarandami 428 mėginiai. Užtikrinant tinkamą procesų prieš tyrimus priežiūrą, per metus galima sutaupyti iki 117 209,94 eurų.

Reikšminiai žodžiai: Procesai prieš tyrimą; ikianalizinės klaidos; ikianalizinių klaidų ekonomika; biologinė variacija; tyrimų interferencija